

CALENDARI DEL PAGÈS

GENER

Dies màgics - 25 de desembre fins al 6 de Gener.

DITES POPULARS

- Aigua de gener omple bótes i graners.
- Pluja pel gener, blat a la sitja i vi al celler.
- Del gener el pagès no en treu res.
- Si vols veure la lluna bé mira-la al gener.
- De l'aigua del gener ni una gota se'n fa malbé.
- Per Reis el dia creix i el fred neix.
- El millor femer, el de la lluna nova del gener.
- Glaçada del gener estova la terra bé.
- Gener herbat, any de poc blat.
- Per Sant Sebastià (dia 20), el dia s'allarga una passa de marrà.

FEINES ALS HORTS

Plantarem: cebes, enciams, escaroles i bledes. **Sembrarem** en grana julivert, pèsols, faves i espinacs. **Recol·lectarem** cols, bròquils, bledes, apis, pastanagues, espinacs i porros. **Plantarem** els rosers a finals de mes. **S'han d'esporgar** els fruiters. **S'han de plantar** els fruiters de pinyol. **S'han de tallar** xupons i branques seques de l'avellaner.

FEBRER

Dies màgics : 2 i 3 de febrer cal plantar arbres.

DITES POPULARS

- De la lluna de febrer no se n'espera res de bé.
- Si la Candelera plora l'hivern és fora, si la Candelera riu l'hivern és viu tant si plora com si riu, ja ve l'estiu.
- Guarda la llenya al llenyer per quan vingui el febrer.
- El sol de febrer mascara més que un calder.
- Pel febrer abriga't bé.
- Si el febrer no febreja, tot l'any bogeja.
- Pel mes de febrer un dia dolent i l'altre també.
- Orenetes pel febrer mal any ve.

FEINES ALS HORTS

Sembrarem apis, xirivies, enciams, raves, pèsols, faves i espinacs. **Plantarem:** cebes, cols, escaroles, bròquils, bledes, maduixes i alls. **Recol·lectarem** naps, escaroles, porros, cols i pastanagues. Les maduixeres es poden plantar en cavallons. **Tallarem les canyes amb la lluna vella.** (que utilitzarem a l'estiu i a la primavera per les mongeteres i les tomateres). **Podarem** els rosers. **Trasplantarem** les plantes de viver. **Esporga** de fruiters, arbres caducs i arbustos que hagin florit. **Plantar** arbres de fulla caduca.

MARÇ

Arriben les orenetes. Comencen a florir els fruiters.

DITES POPULARS

- Qui tingui força al braç, que cavi pel Març.
- Si vols bona vianda, al Març podada i cavada.
- Tota vinya estimada, al Març treballada.
- Març ventós pel pagès és profitós.
- De la flor que pel Març veuràs, poc fruit te'n menjaràs.
- Març marçot mata la vella i la jove si pot.
- Març marcer és un mentider.
- El sol de Març porta refredats.
- Hivern de molta gelada, molta fruita assegurada.

FEINES AL CAMP

Se sembren i se planten la majoria de les espècies hortícultores. **Llavors més importants per a sembrar:** escarola, enciam, pastanaga, porro i rave. **Preparació el planter** de tomates, pebrots i albergínies (*lluna vella de Març* amb caixes plenes de terra-fem i col·locades en un lloc arrecerat. Llavors enterrades a mig centímetre, Cal regar amb pulveritzadors). **Sembrarem** pastanagues (*lluna vella de Març*), bleda, rave i remolatxa de taula. **Plantarem** patates als volts de Sant Josep, aprofitant *la lluna vella*, Cal posar els grills cara amunt en el moment de plantar-los. **Cal asprar** els pèsols i col·locar-hi espantall. Cal posar sofre als rosers de bon matí per evitar malalties. És època d'espàrrecs.

ABRIL

Dies màgics: La setmana Santa, sobretot el Divendres Sant, que s'ha de collir el timó, perquè no li caigui la flor.

DITES POPULARS

- Si per l'abril sents tronar, ordi i blat no faltarà.
- La flor més gentil, la clavellina d'abril.
- L'abril fa el pecat i el març n'és l'acusat.
- Altes o baixes, per l'abril són les Pasqües.
- Per Sant Jordi, espiga l'ordi.
- Abril plovent, maig rient.
- Fins que la lluna d'abril no hagi passat, no donis l'hivern per acabat.
- Bon Sant Jordi i Santa Creu, hi haurà vi per tot arreu.
- Abril finit, el cep florit.

FEINES ALS HORTS

Sembrarem i plantarem carbassons, tomates, escoles, espinacs, melons, cogombres, raves, síndries i cebes. **Esclarirem** el planter de tomates i albergínies. **Sembra** de mongetes primerenques. **Recol·lectarem** pastanagues, porros, bròquils, cols, faves, pèsols, espinacs, ravanets, alls tendres, cebes tendres, bledes,.... Els carbassons i els cogombres s'ha de sembrar per Setmana Santa. Caldrà fer clots, posar-hi fems vells, terra fina, les granes de carbassó (4 o 5) i terra fina per tapar. Les granes de cogombre s'hauran de nasprar, igual que les dels pèsols per a què facin una bona producció.

MAIG

DITES POPULARS

- Maig calent i plujós fa l'any ric i abundós.
- L'aigua de Maig fa créixer els cabells a raig.
- Maig humit fa el pagès ric.
- Una flor no fa maig, ni una gota un raig.
- Pel maig els caragols a raig.
- Maig ventós i juny calent fan bon vi i bon sarment.
- Trons pel maig, trons a raig.
- Sembra el julivert al maig i tot l'any en tindrà.
- Si sembres bledes al maig, per Nadal encara en tindrà.

FEINES ALS HORTS

Continuem les tasques de l'abril, hi podem afegir porros, carbasses, apis,... **Recol·lecció** de maduixes, enciams, escaroles, faves, pèsols, alls tendres, cebes tendres,... **Nasprarem** les mongeteres quan el fil faci 20 cm. És millor lligar les canyes de 4 en 4, per aguantar millor el vent. **Plantarem** mongetes tendres i tomates, ben fondes.

Sulfatarem com a tractament preventiu: Amb aigua d'ortigues per prevenir dels fongs (macerem ortigues amb aigua uns dies i la tirem directament sobre les plantes). Amb sulfat de coure (vitriol) les patates, i també per al mildiu, després de cada pluja. Les invasions de caragols les evitem fent una ratlla, que no passaran, amb cendra o guix. Les papes de les patates les eliminem amb nicotina.

JUNY

La nit de Sant Joan les aigües i plantes adquireixen totes les seves virtuts potencials i màgiques. Cal fer les rataties i els olis de cop.

DITES POPULARS

- Juny assolellat i ben tronat, any de bon vi i molt blat.
- El juny formós és abundós.
- Aigua de juny primerenca, molts mals de caps arrenca.
- Si plou per Sant Pere plourà un més al darrere.
- Per Sant Joan el blat al camp, per Sant Pere, el blat a l'era.
- Aigua per Sant Joan, celler buit i molta fam.
- Per Sant Joan s'han de collir els pèsols i els alls.

FEINES ALS HORTS

Sembrarem i plantarem carbassons, cebes, espinacs, tomates tardanes, mongetes, enciams, moniatos, bitxos,... **Recol·lectarem** alls, albergínies, cebes, escaroles, espinacs, pèsols, patates primerenques, cigrons, enciams, mongetes tendres, cogombres, carbassons, maduixes, pèsols i faves. **Lligarem** enciams i escaroles. **Farem proteccions** per a protegir les tomateres del sol fort i també de les pluges i humitats. **Cal nasprar i esporgar** les tomateres. S'ha de deixar la tija principal i tallar els xucladors de les vores. S'ha de tenir cura que les tomateres estiguin ben seques. Per prevenir la majoria de les malalties de les tomateres s'ha de fer la següent barreja: sulfat de coure, sofre, calç viva i aigua fent una pasta que s'aplica amb un pinzell al peu de la tomatera (uns 20 o 30 cm.). El mateix producte, amb més aigua, es pot aplicar a tota la planta polvoritzant-la.

JULIOL

DITES POPULARS

- Juliol sense rosada, duu la pluja amenaçada.
- Nit de juliol pluja no vol.
- Pel Juliol, ni dona ni caragol.
- Pel juliol, beure, suar i la fresca buscar.
- A mig juliol sembra el fesol, per Santa Carmeta (dia 16), sembra la mongeta.
- Pel juliol amb poc foc bull el perol.
- Qui no pesca pel juliol, no pesca quan vol.
- Per Santa Magdalena (dia 21) la nou i l' avellana és plena.

FEINES ALS HORTS

Per matar la grama, s'ha de llaurar *per la lluna vella* de juliol. **Cal regar de matinada** quan la terra i les plantes s'hagin refredat. Cal continuar podant, lligant i ensulfatant les tomateres. Cal continuar amb el tractament d'aigua d'ortigues. **Sembrarem i plantarem** bledes, mongetes, pastanagues, raves i escaroles. **Recol·lectarem** productes hortícoles en general. Poda en verd dels rosers: rebaixar els brots 10 cm i tallar les flors músties.

AGOST

DITES POPULARS

- A l'agost bull el mar i bull el most.
- La lluna d'agost clareja quan es fa fosc.
- Quan Sant Llorenç (dia 10) porta capa, la pluja no s'escapa.
- Per la Mare de Déu (dia 15) d'agost a les set és fosc.
- Si no plou a l'agost no gastis diners en most.
- A l'agost el bestiar de llana es mor de gana.
- A l'agost la dalla no té repòs.

FEINES ALS HORTS

Es planten bròquils, cols i pastanagues. **Es despunten** els melons, síndries, cogombres i carbasses. **Es recullen** les cebes (cal deixar-les assecar al mateix hort) i la majoria dels productes de l'hort. **Se sembren** naps i bròquils i a final de mes raves. **Nasprar** bitxos i pebrots amb canyes i cordills com si fessin una tanca. **Es trasplanten** apis i coliflors sembrats al juny.

SETEMBRE

Se'n va la puput.

DITES POPULARS

- Al setembre cadascú cull el que sembra.
- Bona gallina serà la que pongui pel veremar.
- Setembre s'endú els ponts i eixuga les fonts.
- Lluna setembrà la més clara que l'any.
- Pel mes de setembre es talla el que penja.
- Santa Tecla (dia 23) patrona dels avisats i també dels avisats.
- Setembre assaonat, bolet al plat.
- Setembre de secada, bolet a l'ombrada.
- Setembre plovent el mes de l'any més dolent de l'any.

FEINES ALS HORTS

Sembrarem i plantarem escaroles, espinacs, bròquils, cols, bledes, cebes,... **Recollirem** tomates, pebrots, ravanets, porros, enciam, escarola, mongetes,... Les tomates de penjar s'han de treure a rams i posar-les en un lloc sec. Les escaroles s'han de regar amb molta freqüència, si no volem que s'espiguin. Els trossos de terra sense plantar s'hi pot sembrar un adob verd (fenc, sanagrecs civada,...), per protegir el terreny i matar les males herbes. A la primavera l'enterrarem i aconseguirem un adob de grans qualitats fertilitzants. Comença la verema.

Recol·lecció de fruits (prunes, pomes, figues, nous, castanyes, mores per a fer confitura).

OCTUBRE

Dies màgics : 12 es planten les faves. Se'n va l'oreneta.

DITES POPULARS

- A la tardor ni fred, ni calor.
- Per Sant Simó (dia 28) mor la mosca i el moscó.
- Octubre finit, raïm recollit.
- Si vols tenir un bon favar sembra per la Mare de Déu del Pilar.
- Pel Pilar el tord ve i l'oreneta se'n va.
- Quan l'octubre va a la fi tots els ocells d'hivern ja són aquí.
- Les mosques per Sant Narcís (dia 29), en cada picada en mates sis.
- Quan al octubre plou, el rovelló es mou.
- Octubre tronat, hivern nevat.

FEINES ALS HORTS

Sembrarem cebes, enciams, bledes, escaroles, raves, pèsols, julivert (per sembrar-lo caldrà buscar un lloc sec i exposat al sol), faves, espinacs. **Trasplantarem** bròquils de primavera. **Recol·lectarem** apís, cebes, cols de Brussel·les, safrà, carbasses bròquils, pastanagues, tomates, bitxos. **Cal mantenir net l'hort de les primeres fulles que cauen.**

NOVEMBRE

Dies màgics : 12 es planten les faves. Se'n va l'oreneta.

DITES POPULARS

- Pel novembre cava i sembra.
- Darrere del novembre nuvolós ve el gener pòlsós.
- De la vinya plantada per Sant Martí (dia 11) en surt el millor vi.
- Lluna roja de novembre se n'endú tota la sembra.
- Abans de Sant Martí, pa i vi, després de l'estiu, fam i fred.
- De Santa Caterina (dia 25) a Nadal un mes no hi val.
- Per Sant Andreu (dia 30) pluja, neu o fred molt greu.
- Per Tots Sants amaga el ventall i treu els guants.
- Per Sant Martí igual el dia que la nit.
- Pel novembre cull el nap que pel juliol l'ha sembrat.

FEINES ALS HORTS

Sembrarem i plantarem bledes, espinacs, xirivies, pèsols, faves,... **Sembrarem** espinacs, cigrons, faves, amb *lluna creixent*. **Sembrarem** alls amb *lluna minvant*. **Recol·lecció** de porros, cols, escaroles, enciam, remolatxa, fesols,... **Es trasplanten** les endívies. **Cal protegir les plantes de l'hort de les gelades**. **Es recullen** les aranyons per a fer ratafia. **Es recullen** els fruits de la tardor i les cireretes d'arboç per a fer confitura. Cal preparar els hivernacles. Cal netejar els horts de les fulles que cauen.

DESEMBRE

Dies màgics : 12 es planten les faves. Se'n va l'oreneta.

DITES POPULARS

- Pel desembre tremola el vent i l'home més valent.
- En lluna de Nadal talla el pi i el verdal.
- Nadal sense lluna, de cent ovelles en torna una.
- Si Sant Silvestre (dia 31) plora, tot l'any plora, si
- Sant Silvestre riu, tot l'any riu.
- Desembre nevat, bon any pel blat.
- Calor pel desembre i calor pel gener, fred fort pel febrer.
- El sol de desembre i de gener porta gelades pel febrer.
- Si l'any se'n va rient, bon any vinent,
- Nit clara d'hivern, l'endemà dia d'infern.

FEINES ALS HORTS

Sembrarem julivert i pèsols. **Sembrarem i plantarem** bledes, escaroles, enciams,... **Primera collida** de bròquils. **Plantarem** crisantems al costat de l'hivernacle per a eradicar la mosca blanca. **Temps per a netejar i mantenir l'hivernacle**. **Prepararem les terres per a les sèmres de primavera**.